

ЮВІЛЕЇ

Микола Вегеш (Ужгород)
Оксана Іваненко (Київ)

До 70-річчя доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України С.Віднянського

Починаючи з 1990-х рр. виразною тенденцією розвитку світової історіографії стали теоретико-методологічні пошуки виваженого підходу до інтерпретації співвідношення об'єктивного й суб'єктивного начал, а також зростання інтересу до дослідження макропроцесів, міжцивілізаційної взаємодії у широкому

всесвітньо-історичному контексті, зміцнення наукових підвалин історії всупереч викликам крайньої суб'єктивізації, постмодерністського релятивізму, фрагментизації історичної свідомості.

На світанку нового історичного етапу державності України, пов'язаного з проголошенням незалежності 24 серпня 1991 р., пріоритетного значення набув розвиток у загальноєвропейському руслі такої важливої сфери складних процесів саморефлексії суспільства, як гуманітарні науки. За умов масштабних соціально-психологічних трансформацій, демонтажу марксистсько-ленінської ідеології, переосмислення системи цінностей і культурних координат українського суспільства, відродження національної ідентичності, демократичних перетворень перед вітчизняними гуманітаріями постали серйозні виклики, від здатності подолання яких залежала далекоюсяжна перспектива соціокультурного розвитку України. У цей переломний період 1991 р. завідувачем відділу історії міжнародних зв'язків України академічного Інституту історії України (з 1996 р. – відділ всесвітньої історії і міжнародних відносин, від 2012 р. – історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України) за конкурсом обрано Степана Васильовича Віднянського, який став на цій посаді наступником свого наукового керівника – члена-кореспондента НАН України Ірини Миколаївни Мельникової. У витоків історії структурного підрозділу був його перший завідувач, фундатор студій зі всесвітньої історії в Інституті історії Академії наук Української РСР – член-кореспондент НАН України Федір Павлович Шевченко. На новому шаблі розвитку української історіографії перед колективом відділу та його новообраним керівником відкрився широкий спектр надскладних завдань осмислення перспектив поєднання напрацьованих десятиліттями, в умовах радянського ідеологічного тиску, традицій і нових методологічних орієнтирів світової науки. Розвиток історіографії того часу відбувався в новому історичному контексті: падіння комуністичних режимів в Європі, розпад СРСР і соціалістичного блоку, закінчення «холодної війни», що відкривало можливість здійснення реформ у науковій сфері та виходу на новий рівень міжнародної співпраці істориків, повноцінної інтеграції у світове наукове співтовариство.

Наукові інтереси С.В.Віднянського не випадково сфокусовані саме на проблемах усесвітньої історії, міжнародних відносин, і зокрема, на історії міжнародних зв'язків України. Адже він – уродженець Закарпаття, мультикультурного краю, розташованого у самому центрі Європи, що являє собою унікальний простір взаємодії різнобарвних соціокультурних феноменів, осередок формування особливої прикордонної ментальності, спрямованої на діалог і порозуміння.

Народився майбутній учений в Ужгороді 27 березня 1951 р., у національно мішаній родині закарпатської інтелігенції, якій судилося пройти через нелегкі випробування «радянзації», зберігши власну гідність і незламність. Промовистими є спогади Степана Васильовича про те, як у 1970-х рр. його батько Василь Степанович, добре відомий на Закарпатті своєю угорськомовною поезією та глибокими знаннями зі всесвітньої історії, під час перебування в Ужгороді наукових наставників сина – провідних представників радянської історіографії професорів І.М.Мельникової та І.М.Кулинича – вів із ними дружню, але водночас принципову дискусію. Загалом виховання в полікультурному середовищі сприяло розвитку комунікативних здібностей, широкого кругозору й ерудиції, а також освоєнню декількох мов на рівні з рідною.

Закінчення Степаном Віднянським Ужгородської середньої загальноосвітньої школи №3 збіглося у часі з періодом «Празької весни» 1968 р. і вторгненням до Чехословаччини військ ОВД, що спричинило хвилю протестів та акцій солідарності серед української інтелігенції, а відтак і посилення нагляду з боку органів держбезпеки. Оскільки для вихідців із родин, що підозрювалися в нелояльності до радянської влади, можливість здобуття вищої освіти відкривав вступ до комсомольської організації і приєднання до лав «пролетаріату», із 1968 р. Степан Васильович розпочав свою трудову діяльність фрезерувальником на машинобудівному заводі та паралельно вступив на вечірнє відділення історичного факультету Ужгородського державного університету. На «відмінно» склавши іспити після першого семестру, він був переведений на стаціонарне відділення. За час навчання отримав солідну фахову підготовку, під впливом цілої плеяди видатних істориків, насамперед учителя – професора Івана Михайловича Гранчака – було закладено підвалини його наукового світогляду. Ще у студентські роки стартувала публікаторська діяльність молодого дослідника у місцевій пресі, а його наукові праці здобували визнання на студентських конкурсах не лише республіканського, а й загальносоюзного рівня. Саме під впливом І.М.Гранчака – засновника відомої на міжнародному рівні школи вивчення нової та новітньої історії країн Центральної і Східної Європи – скристалізувалися наукові інтереси С.В.Віднянського щодо історії Австро-Угорщини часів національно-культурного відродження слов'янських народів ХІХ ст. Його дипломна робота на тему «Формування історичної концепції О.В.Духновича» викликала резонанс у науковому середовищі Ужгородського державного університету.

У 1973 р. С.В.Віднянський вступив до аспірантури Інституту історії Академії наук УРСР і з того часу безперервно ось уже майже півстоліття працює у цій провідній науковій установі нашої країни. У цей час продовжити здійснені в Ужгородському держуніверситеті дослідження з історії Австро-Угорської імперії ХІХ ст. С.В.Віднянському не судилося, оскільки йому наполегливо порекомендували перейти до актуальнішої, на думку вченої ради, новітньої історії країн «соціалістичного табору». Відтак молодий аспірант під науковим керівництвом члена-кореспондента АН УРСР І.М.Мельникової сфокусував свої студії на впливі подій «Празької весни» 1968 р. на історію Центрально-Східної Європи. Результатом копіткої науково-пошукової роботи в архівах і бібліотеках Чехословаччини та Москви стала успішно захищена 1977 р. кандидатська дисертація «Консолідація профспілкового руху у Чехословаччині 1969–1975 рр.», а видану за два роки на цю тему монографію С.В.Віднянського було відзначено медаллю АН УРСР із премією для молодих учених (1981 р.). За цю саму працю він був висунутий на здобуття премії Ленінського комсомолу й відзначений дипломом лауреата Всесоюзного конкурсу молодих учених і спеціалістів із суспільних наук (1981 р.).

Соціальна активність, комунікабельність, енергійність, рішучість в екстремальних ситуаціях і лідерські якості Степана Васильовича ще за часів його навчання в Ужгородському державному університеті знайшли втілення в дівій участі у студентському науковому товаристві, спортивних змаганнях, будівельних загонах, організації дискотек і виступів вокально-інструментальних ансамблів, керівництві комсомольською організацією історичного факультету. А після зарахування на роботу до Інституту історії він упродовж 1978–1982 рр. очолював раду молодих учених, на початку 1980-х рр. був заступником голови Київського відділення Товариства радянсько-чехословацької дружби, як позаштатний лектор плідно співпрацював із товариством «Знання», наприклад, брав активну участь у проведенні в областях республіки Днів науки, був автором низки науково-популярних брошур з історії міжнародних відносин.

Обіймаючи у відділі історії і міжнародних відносин соціалістичних країн Інституту історії посади молодшого наукового (1976 р.), старшого наукового (1980 р.) співробітників, виконуючи обов'язки вченого секретаря відділу та відповідального секретаря редколегії міжвідомчого

збірника наукових праць «Історичні дослідження: Історія зарубіжних країн» (1978–1989 рр.), С.В.Віднянський здійснював дослідження насамперед за такими основними напрямками, як культурна дипломатія, зокрема історія руху міст-побратимів, роль громадських організацій у міжнародних відносинах на прикладі Центрально-Східної Європи, специфіка економічної інтеграції країн-членів Ради економічної взаємодопомоги, міжнародні зв'язки УРСР. Брав активну участь у підготовці «Української радянської енциклопедії», «Історії Києва», «Истории рабочих Донбасса», «Историографии истории Украинской ССР» та інших колективних праць.

Упродовж 1984–1985 рр. С.В.Віднянський проходив стажування в Інституті слов'янознавства та балканістики АН СРСР у Москві. Підсумком його досліджень, здійснених у 1980-х рр., стала монографія «Интернациональное сближение рабочего класса стран социалистического сотрудничества», яка побачила світ у Києві в переломний для держав Центрально-Східної Європи 1989 р. У цій праці автор здійснив комплексний аналіз передумов і чинників зростання соціально-економічного потенціалу, активізації громадсько-політичної діяльності робітничого класу країн-членів РЕВ та розкрив його роль у міжнародних відносинах. У книжці акцентується увага на проблемах переходу до інтенсивної моделі економічного розвитку, деструктивній ролі командно-адміністративної системи. Попри позитивні відгуки, рецензії, підтримку авторитетних учених Степан Васильович відмовився від захисту цієї праці як докторської дисертації, адже блискавичний крах світової системи соціалізму та монополії марксистсько-ленінської ідеології, лібералізація освітньо-наукового процесу, нові можливості міжнародної наукової співпраці давали надію на комплексне оновлення засад розвитку української історіографії, реалізацію найсміливіших творчих задумів.

У 1991 р. С.В.Віднянський обраний чи не наймолодшим завідувачем відділу академічного Інституту історії України. За умов глибоких суспільно-політичних і культурних трансформацій, на старті нового етапу розвитку вітчизняної історіографії колективу відділу належало долучитися до реалізації масштабних перетворень у науково-освітній сфері країни. Ідеться насамперед про переосмислення методологічних засад, концептуальних підходів, тематичних напрямів і проблематики досліджень зі всесвітньої історії, розвиток традиційних і налагодження нових зв'язків із зарубіжними колегами, науково-освітніми центрами, поглиблення інтеграції української історичної науки до світового інтелектуального простору, реалізацію та координацію фундаментальних досліджень зі всесвітньої історії й міжнародних відносин, підготовку, рецензування підручників, енциклопедичних видань, запровадження новітніх здобутків світової історіографії до навчального процесу, створення умов для підвищення кваліфікації наукових і педагогічних кадрів, забезпечення науково-теоретичної бази діяльності української дипломатії, популяризацію наукових знань.

Від 1991 р. у відділі видається щорічник «Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки». Одним із ініціаторів заснування нового збірника був член-кореспондент НАН України Павло Степанович Сохань. Згаданий щорічник, як правонаступник збірника «Історичні дослідження: Історія зарубіжних країн» (1975–1989 рр.), забезпечує координацію дослідницьких зусиль представників сформованої у відділі школи української історичної європеїстики, фундаторами якої стали члени-кореспонденти Національної академії наук України Ф.П.Шевченко (1914–1995 рр.), І.М.Мельникова (1918–2010 рр.) та П.С.Сохань (1926–2013 рр.), а з 1991 р. її очолює завідувач відділу член-кореспондент НАН України С.В.Віднянський. На теренах Центрально-Східної Європи збірник «Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки» (на сьогодні вийшло двадцять дев'ять випусків), до складу редколегії якого поряд зі зніаними українськими істориками входять відомі зарубіжні вчені, здобув авторитет наукового періодичного видання регіонального значення, що сприяє координації фундаментальних студіювань зі всесвітньої, насамперед європейської, історії.

Результатом здійснених С.В.Віднянським упродовж 1990-х рр. наукових досліджень, зокрема плідної роботи в архівах України, Словаччини й Чехії, стала підготовка та успішний захист ним докторської дисертації «Українське питання в міжвоєнній Чехословаччині» (1997 р.), об'єктом вивчення й наукового аналізу якої виступили три взаємопов'язані складові обраної теми: умови, внутрішні та зовнішні чинники формування й еволюції політики ЧСР щодо України, становлення, зміст і форми чехословацько-українських міждержавних відносин міжвоєнного періоду; проблема Підкарпатської Русі – Карпатської України (Закарпаття) в політиці ЧСР, її здійснення та наслідки у соціально-політичному й, особливо, національно-культурному розвитку закарпатських русинів-українців; політика чехословацької влади щодо української еміграції та її результати і значення

у чехословацько-українських взаєминах міжвоєнного часу. Саме такий, багато у чому новий та водночас цілком виправданий підхід до вивчення обраної дисертантом теми, на думку офіційних опонентів (С.В.Кульчицький, І.М.Гранчак, В.П.Трошинський), дозволив йому розглянути проблему в комплексі й висвітлити цілу низку недостатньо вивчених аспектів і питань чехословацько-українських відносин у міжвоєнні роки в найширшому їх розумінні. У 1999 р. С.В.Віднянському присвоєно вчене звання професора зі спеціальності «всесвітня історія».

Захисту докторської дисертації передувала публікація 1994 р. монографії «Культурно-освітня і наукова діяльність української еміграції в Чехо-Словаччині: Український вільний університет (1921–1945 рр.)», в якій на основі широкої джерельної бази, насамперед уперше запроваджених у науковий обіг архівних документів, розкрито значення УВУ за 25-річчя його історії в розвитку української та європейської культури, з'ясовано передумови, перебіг заснування й інституціонування закладу, основні напрями, проблеми, здобутки діяльності, специфіку та динаміку професорсько-викладацького і студентського складу, особливості взаємодії з чехословацьким урядом, громадськістю, міжнародну співпрацю.

Наукові інтереси Степана Васильовича характеризуються широтою й різнобічністю – це теоретико-методологічні та історіографічні проблеми всесвітньої історії й міжнародних відносин, міжслов'янські зв'язки періоду національно-культурного відродження слов'янських народів ХІХ ст., проблеми національного державотворення у Центрально-Східній Європі ХХ ст., історія української еміграції міжвоєнного періоду, міжнародні відносини від Великої війни до сьогодення й участь у них України, зовнішня політика сучасної Української держави в контексті процесів європейської інтеграції тощо. Як він сам стверджує, йому нецікаво було залишатися «спеціалістом вузького профілю», тож він прагне сам і заохочує співробітників відділу розширювати коло професійних інтересів. Серед наукових розробок ювіляра можна зустріти публікації з різних напрямів, тем, періодів історії. Так, у співавторстві зі своїм учнем А.Ю.Мартинівим він здійснив масштабне історико-біографічне дослідження, в якому крізь призму історичних портретів сімнадцяти європейських політичних діячів розкрито основні передумови, етапи й характер процесу європейської інтеграції: «Об'єднана Європа: від мрії до реальності: Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу» (2009, 2011 рр.).

Особливе місце в науковому доробку фахівця посідають дослідження з історичної регіоналістики, насамперед мультикультурного простору рідного Закарпаття, історичному розвитку якого присвячено понад 100 публікацій ученого. Зокрема, за визнанням рецензентів, найповнішою біографією президента Карпатської України стала видана С.В.Віднянським у співавторстві з М.М.Вегешем 2020 р. монографія «Августин Волошин – “батько карпатоукраїнського народу”». Саме в березневі дні 2021 р. до свого 70-річчя ювіляр підійшов із новою працею, підготовленою разом із М.М.Вегешем та опублікованою Інститутом історії України НАН України, – «Августин Волошин і Карпатська Україна в історії українського державотворення». У книзі докладно розглянуто роль її головного героя в національному відродженні закарпатських українців у першій половині ХХ ст., проголошенні незалежності Карпатської України, розбудові карпатоукраїнської державності напередодні Другої світової війни в контексті історії національного державотворення.

Степан Васильович виступив як співавтор, член редколегії, керівник авторського колективу низки фундаментальних праць, у тому числі «Українська державність у ХХ ст.: історико-політологічний аналіз» (Київ, 1996 р.), «Все про Україну» (Київ, 1998 р., у 2 т.), «Україна в європейських міжнародних відносинах» (Київ, 1998 р.), «Т.Г.Масарик і нова Європа» (Київ, 1998 р.), «Країни Центрально-Східної Європи та українське питання (1918–1939)» (Київ – Ужгород, 1998 р.), «З історії міжнародних зв'язків України: наука, освіта (ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.): Документи і матеріали» (Київ, 1999 р.), «Енциклопедія історії України» (Київ, 2003–2020 рр.), «Українська дипломатична енциклопедія» (Київ, 2004 р.), «Зовнішня політика України в умовах глобалізації: Анотована історична хроніка міжнародних відносин» (Київ, 2004–2020 рр.), «Державотворчий процес в Україні 1991–2006» (Київ, 2007 р.), «Україна: політична історія: ХХ – початок ХХІ ст.» (Київ, 2007 р.), «Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності» (Київ, 2008 р.), «Україна в міжнародних відносинах: Енциклопедичний словник-довідник» (Київ, 2009–2016 рр.), «Історія державної служби в Україні» (Київ, 2009 р.), «Закарпаття 1919–2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання» (Ужгород, 2010 р.), «Економічна історія України» (Київ, 2011 р.), «Національне питання в Україні ХХ – початку

XXI ст.: історичні нариси» (Київ, 2012 р.), «Велика війна 1914–1918 рр. і Україна» (Київ, 2013 р.), «Перша та Друга світові війни в історії людства (до 100-річчя початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн)» (Київ, 2014 р.), «Французька модель державності: політичний, економічний, соціальний та правовий аспекти» (Київ, 2015 р.), «Історія Криму в запитаннях та відповідях» (Київ, 2015 р.), «Дипломатична та консульська служба у вимірі особистості» (Київ, 2016 р.), «Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси» (Київ, 2020 р.) та ін. Загалом у доробку С.В.Віднянського до 600 праць, у тому числі більше 80 індивідуальних і колективних монографій, енциклопедичних видань, навчальних посібників зі всесвітньої історії та міжнародних відносин і понад 50 наукових студій, опублікованих як кордоном. У 2001 р. за участь у написанні книги «Україна: утвердження незалежної держави (1991–2001)» йому серед інших учених присуджено премію Національної академії наук України за кращу наукову працю з історії боротьби за незалежність України й розбудови української державності.

Вагомим є внесок Степана Васильовича у справу організації та розвитку вищої освіти в Україні на рівні європейських стандартів. Упродовж 1994–1996 рр. він обіймав посаду завідувача кафедри й декана факультету міжнародних відносин Київського інституту «Слов'янський університет», у 2005–2006 рр. був засновником і завідувачем кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції Ужгородського національного університету. Викладав також у Київському національному університеті культури і мистецтв, Державній академії керівних кадрів культури, Закарпатському державному університеті, Рівненському інституті слов'янознавства, Луганському національному педагогічному університеті ім. Т.Г.Шевченка, неодноразово призначався головою державних екзамінаційних комісій у цих вишах, підготував низку підручників, навчальних посібників і програм зі всесвітньої історії й міжнародних відносин, що здобули визнання науково-педагогічної громадськості. С.В.Віднянський є автором першого в нашій країні комплексу навчальних матеріалів зі всесвітньої історії для II класу загальноосвітньої школи: книжки й компакт-диску (2004 р.), а також інноваційних навчально-методичних видань для закладів вищої освіти з історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України (2006 р.). За рішенням ученої ради Ужгородського національного університету 2005 р. став почесним доктором цього вишу. У 2001 р. за вагомий професійний здобуток й багатолітню сумлінну працю С.В.Віднянському присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки і техніки України. Його також нагороджено почесними грамотами та відзнаками «Відмінник освіти України» (2007 р.), «За наукові досягнення» (2008 р.) Міністерства освіти і науки України.

Багато сил ювіляр доклав до розбудови Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ, де впродовж 15 років працював на посаді професора кафедри зовнішньої політики та дипломатії, виконував обов'язки члена вченої ради й заступника голови спеціалізованої вченої ради. Із властивою йому самоіронією Степан Васильович зауважує, як на початку 1990-х рр. відмовлявся від пропозицій перейти на дипломатичну службу, оскільки, на його думку, не мав такої важливої для цієї сфери діяльності психологічної риси, як гнучкість. І залишаючись у статусі науковця, він співпрацює з органами державної влади, готує численні експертні висновки й аналітично-інформаційні довідки з актуальних питань зовнішньої політики нашої країни, міжнародних відносин, послідовно демонструючи твердість характеру і принциповість у відстоюванні національних інтересів. Наприклад, активно реагує на радикальні заяви діячів «політичного русинства» Закарпаття, аргументовано спростовуючи їхні безпідставні звинувачення в нібито «дискримінації», «геноциді» з боку української влади, аналізуючи міжнародні та внутрішньополітичні чинники, що можуть призвести до розхитування ситуації.

У 2005 р. Міністерство закордонних справ України оголосило С.В.Віднянському подяку «за особистий внесок у становлення і розбудову дипломатичної служби України, сумлінне виконання службових обов'язків, успіхи у праці». У передмові до опублікованої ним 2006 р. у співавторстві з А.Ю.Мартинівим монографії «Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем» тодішній очільник зовнішньополітичного відомства Б.І.Тарасюк зазначав, що ця книга сприятиме роз'ясненню місця й ролі ООН у минулому та у сучасній міжнародній політиці.

Широким є діапазон міжнародних наукових зв'язків С.В.Віднянського й очолюваного ним відділу. Учений узяв участь в організації та роботі конгресів, конференцій, круглих столів у Білорусі, Болгарії, Греції, Молдові, Північній Македонії, Польщі, Росії, Румунії, Словаччині, Словенії, Угорщині, Чехії. Він очолює українську частину Комісії істориків

України та Угорщини, заступник голови української частини Комісії істориків України та Словаччини, заступник голови правління Наукового товариства історії дипломатії та міжнародних відносин, постійний учасник міжнародних з'їздів славістів, член редколегій наукових періодичних видань, що виходять у Болгарії, Словаччині, Чехії. Показово, що задовго до того, як С.В.Віднянського обрали членом-кореспондентом Національної академії наук України (2015 р.), його фахові здобутки знайшли визнання на міжнародному рівні, насамперед у науковому співтоваристві Центрально-Східної Європи (наприклад, 2009 р. став членом іноземної секції Угорської академії наук, а також низки міжнародних наукових товариств та організацій).

Із багатого наукового доробку Степана Васильовича варто виокремити три фундаментальні колективні праці, до підготовки яких він доклав великих зусиль, творчої енергії не лише як провідний співавтор, але і як керівник авторського колективу та відповідальний редактор. Ідеться про анотовану історичну хроніку міжнародних відносин «Зовнішня політика України в умовах глобалізації» (з 2004 р. опубліковано п'ять чисел, що охоплюють період 1991–2019 рр.). А вихід у світ упродовж 2009–2016 рр. підготовлених у відділі історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України шести випусків словника-довідника «Україна в міжнародних відносинах» (керівник авторського колективу С.В.Віднянський, відповідальний редактор М.М.Варварцев) являє собою реалізацію задуму редколегії та авторів представити узагальнюючу картину розвитку міжнародних зв'язків на теренах сучасної України від часів Русі до початку ХХІ ст., насамперед українсько-європейських культурно-духовних і суспільно-політичних рецепцій. Водночас акцентується увага на історії української еміграції, зарубіжних українознавчих центрів, періодичних видань, громадсько-політичній діяльності діаспори, її внеску в розбудову державності, популяризації за кордоном історії й культурних здобутків українства. У 2020 р. побачила світ колективна монографія «Україна в історії Європи ХІХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси» (відповідальний редактор і керівник авторського колективу С.В.Віднянський), в якій на основі широкої джерельної бази, ґрунтовного конкретно-історичного матеріалу відтворено багатобарвну картину українсько-європейських культурно-цивілізаційних взаємовпливів упродовж «довгого ХІХ ст.», розкрито місце та роль українського питання в історії Європи ХХ ст., висвітлено основні етапи і проблеми співпраці України з Європейським Союзом на сучасному етапі. Свідченням широкого наукового резонансу, який викликала ця фундаментальна праця, стала публікація 7 рецензій на неї в Україні й за кордоном.

Слід відзначити плідну науково-координаційну, експертну та редакторську роботу Степана Васильовича, який виступив офіційним опонентом на захистах близько 70 кандидатських і докторських дисертацій, відповідальним редактором та рецензентом понад 100 монографій, збірників наукових праць, навчальних посібників, відповідальним редактором серіального видання «Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки», членом редколегії «Українського історичного журналу», «Проблеми всесвітньої історії», «Україна дипломатична», «Зовнішні справи» та ін.

У 2016 р. С.В.Віднянський як співавтор і член редколегії «Енциклопедії історії України» став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки. Він також нагороджений почесними грамотами Верховної Ради України (2007 р.), Кабінету Міністрів України (2011 р.).

Та найбільшою винагородою у житті Степан Васильович Віднянський вважає своїх учнів, послідовників, колег, представників наукової школи української історичної європеїстики. Під керівництвом ученого захищено понад 30 кандидатських і докторських дисертацій. Серед його вихованців – знані професори, завідувачі кафедр, ректори провідних університетів України, відомі дипломати та громадські діячі. Важливо, що характер спілкування ювіляра з людьми визначається не їхніми посадами чи регаліями, а винятково особистими заслугами і здобутками, причому принциповість, вимогливість поєднуються в ньому з людяністю, готовністю надати підтримку й допомогу, яка виявилася доленосною на професійному шляху багатьох його учнів і колег. Невипадково постановою Президії Національної академії наук України від 31 березня 2021 р. члена-кореспондента НАН України Степана Васильовича Віднянського нагороджено академічною відзнакою «За підготовку наукової зміни».

Щиросердно вітаючи ювіляра, колеги, учні, друзі бажають йому творчого неспокою в дослідженні актуальних питань усесвітньої історії та міжнародних відносин, юнацької зятятості в обстоюванні своїх наукових поглядів і невичерпної наснаги!